A vajdasági magyar fiatalok egészségvédő és egészségkárosító magatartása

Mirnics Zsuzsanna
MTT – KRE BTK

Háttér

- A társas dezintegráció elmélete szerint az elhúzódó társasági krízis a lakosságnál fokozott egészségi kockázatot jelent, mind az egészségvédő magatartás gyengülése, mind pedig az egészségkárosítás szempontjából.
- A társas támogatottság hiánya befolyásolja a testi-lelki egészséget.
- A kisebbségi csoportok erősebb kockázatnak vannak kitéve a többségi csoporthoz viszonyítva.
- Anómiás társadalmi környezetben gyarapodnak a deviáns magatartás különböző formái.

A kutatásról

- 2000/2001, Nemzeti Ifjúságkutató Intézet, Budapest
- Négy ország kisebbségi és többségi fiataljaira kiterjedő vizsgálat
- A Vajdaságban 1017 magyar, 509 szláv fiatal
- Kérdőíves vizsgálat változatos tartalmú kérdésblokkokkal: munkavállalás, tanulás, identitás, értékrend, életesélyek; egészséggel kapcsolatos szokások
- Szempontok: sport, testmozgás, alkohol, drog
- Demográfiai változók szerinti elemzés

A minta jellemzése

- Kor, nem és végzettség szerint reprezentatív minta
- A vizsgáltak többsége alkalmazottként dolgozik;
- A házasságkötés aránya alacsony (17%)
- A gyermeket vállalók aránya nagyon kicsi (13%)
- Dohányzás:44% naponta, 8% hetente
- Alkohol: 20% rendszeresen
- Kábítószer: 39% - több, mint a többi régióban, Magyarországon és a többségi csoportnál

Sportolási szokások

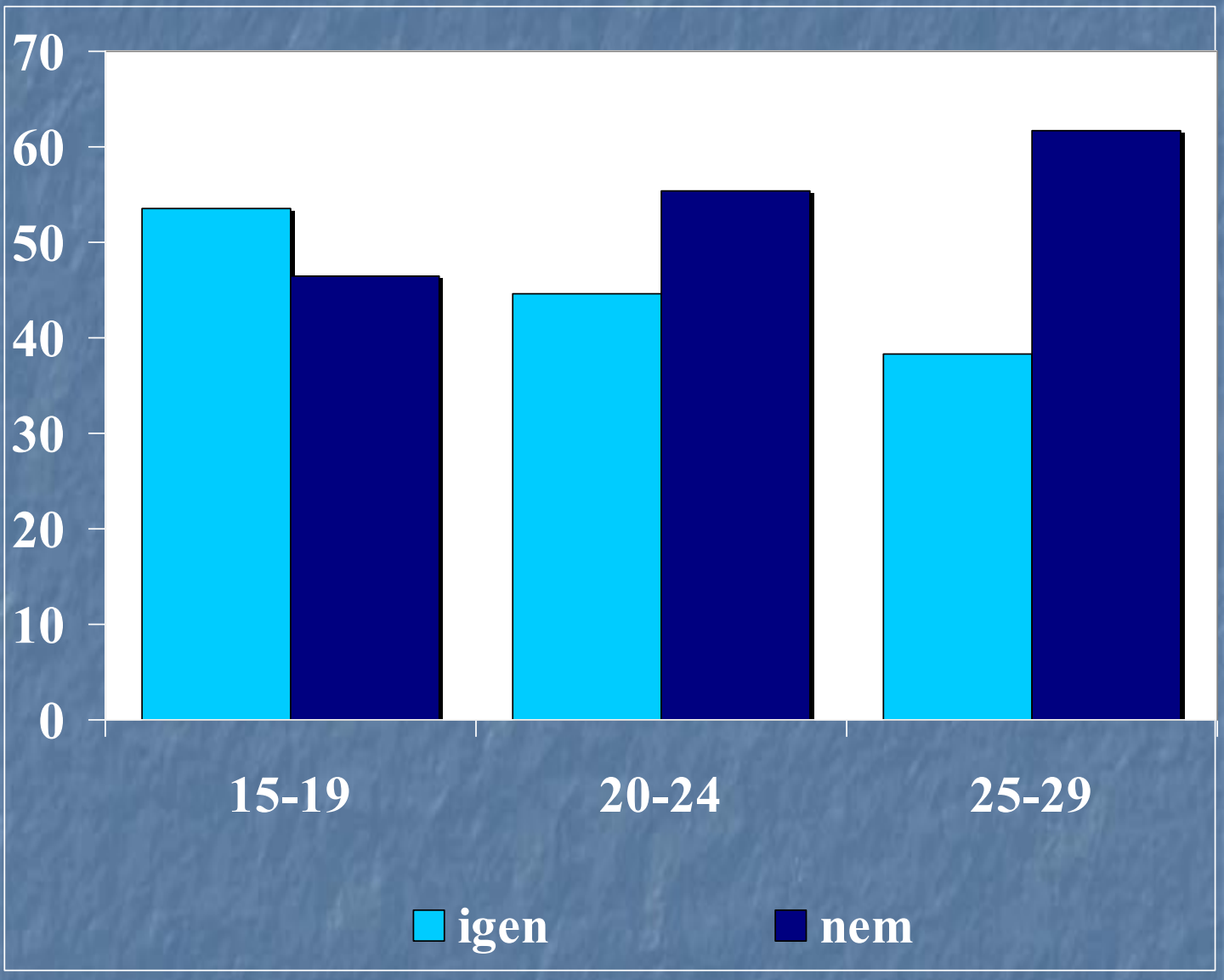

- Testmozgás a teljes mintánál: 46%

A sportolók jellemzése (N=450)

- Főleg tanulók
- Az életkorral csökken a sportolási kedv (20. életév); a sportolás ellen hat a gyermek- és munkavállalás is
- Az idősebbek sportjai: úszás és otthoni torna (társaság)
- Férfiak: futball, kerékpározás, úszás
- Nők: kerékpározás, aerobic, úszás
- Akik nem sportolnak: idő, lehetőségek, társaság hiánya

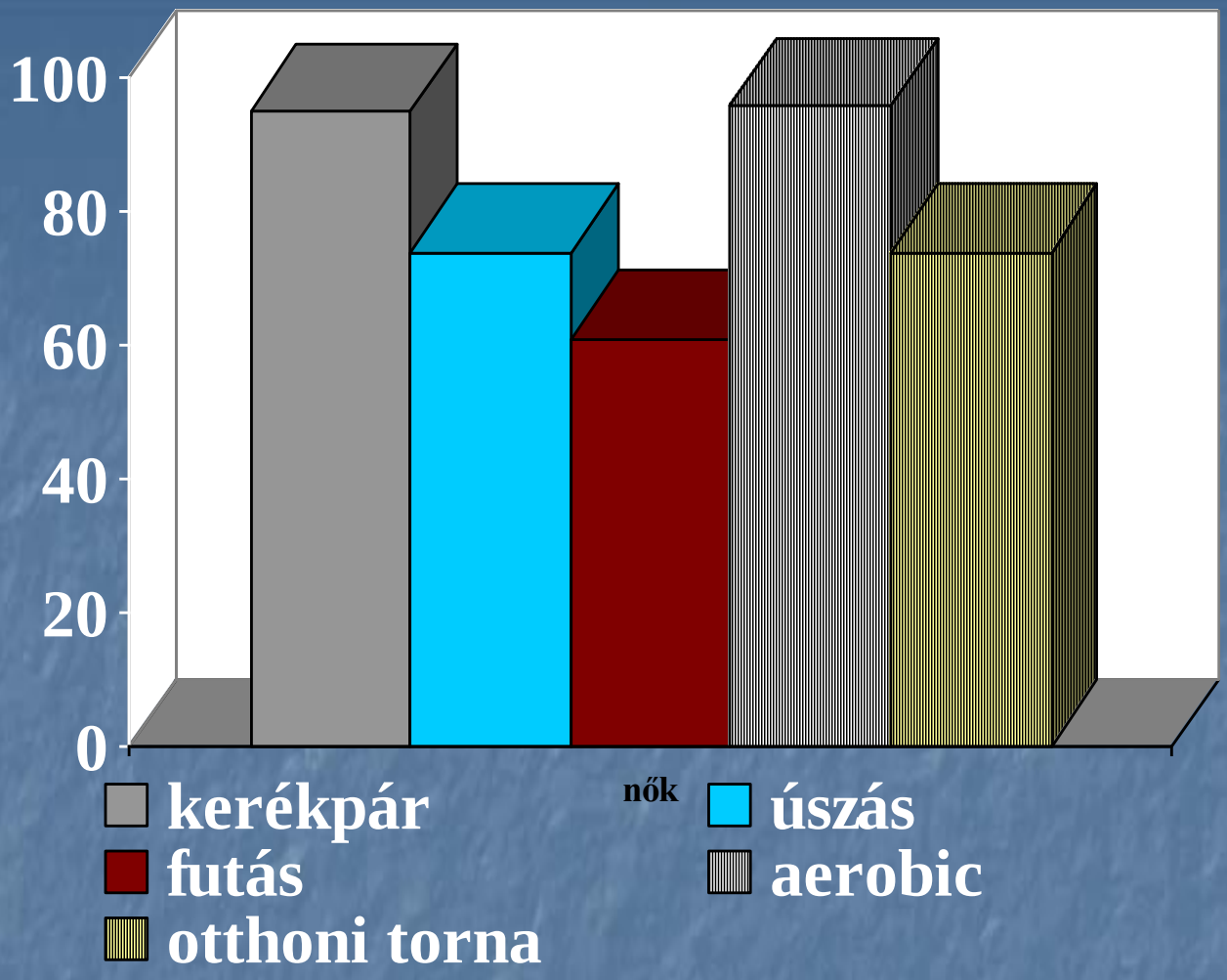
100
80
60
40
20
0
nők
kerékpár
úszás
futás
aerobic
otthoni torna

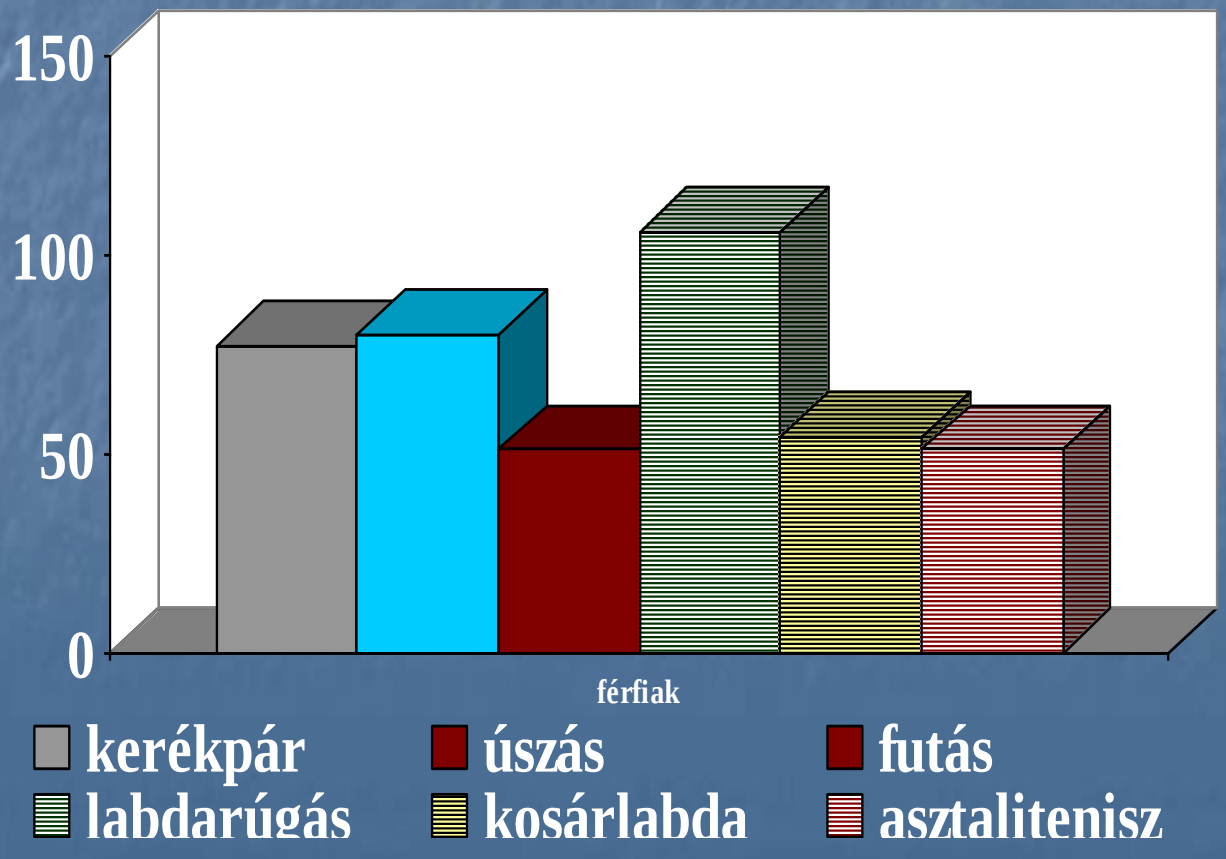
150
100
50
0
férfiak
kerékpár
úszás
futás
labdarúgás
kosárlabda
asztalitenisz

Devianciák

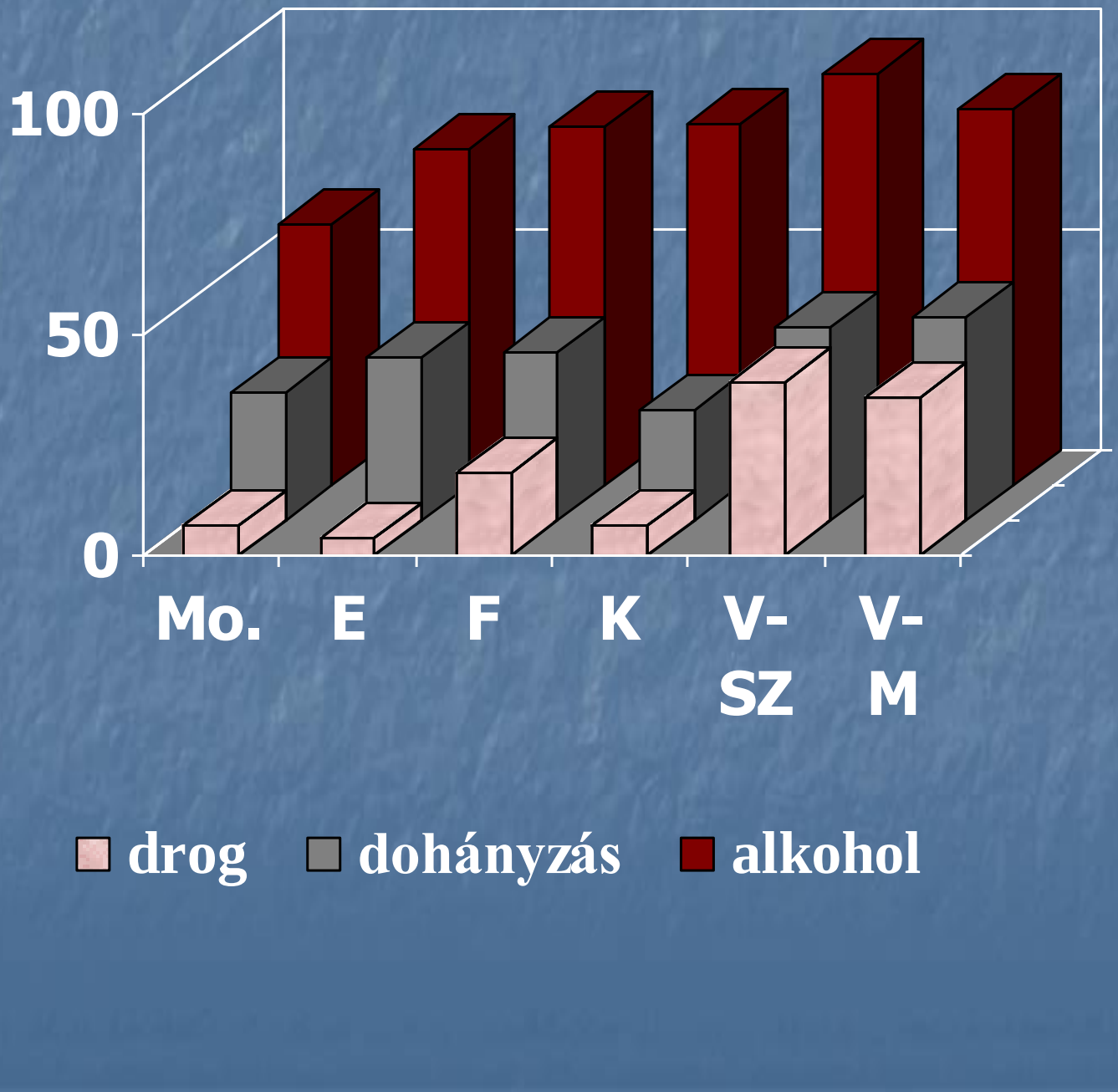

Személyes célokkal kapcsolatos optimizmus

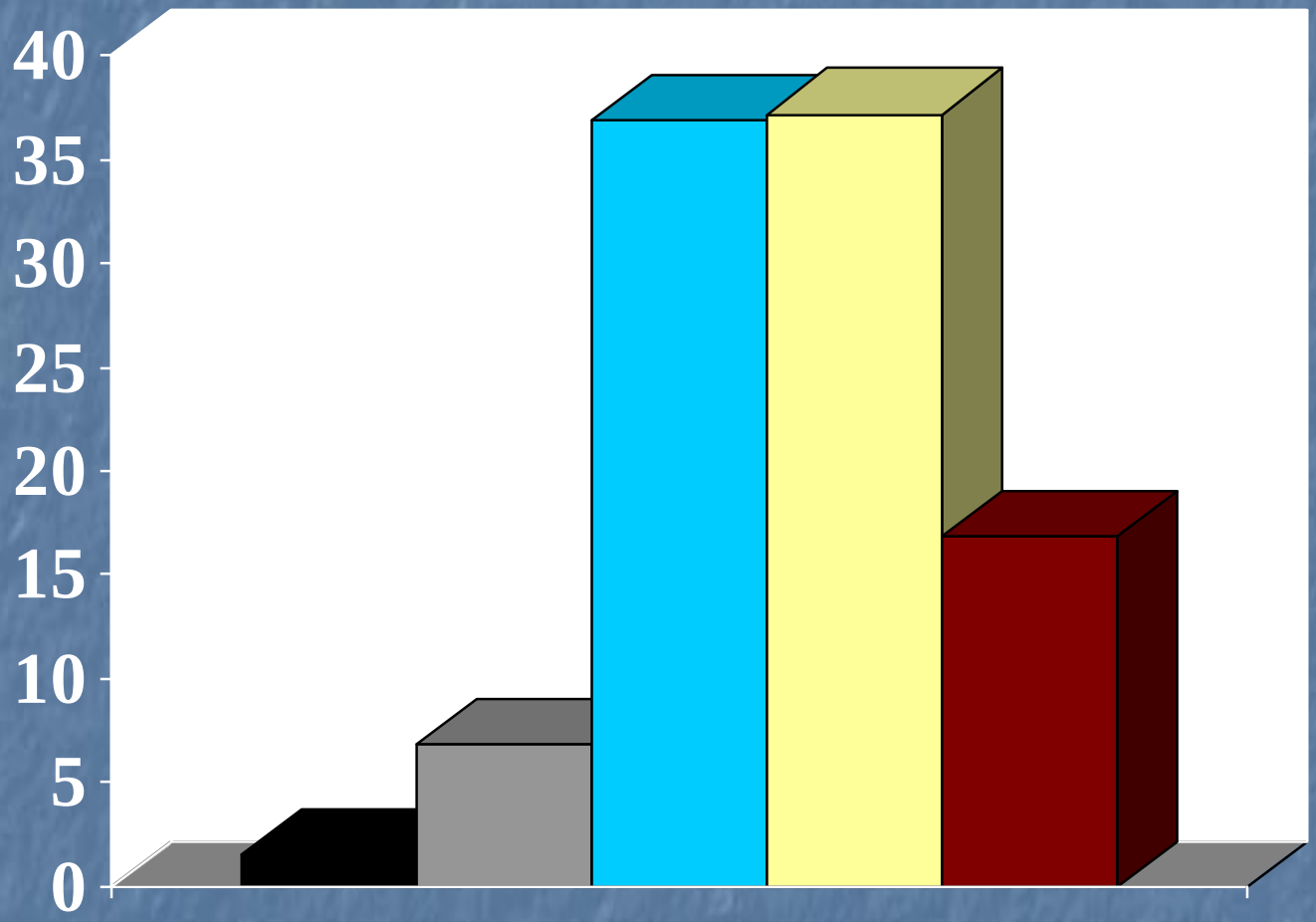

Pesszimizmus ⟷ **Optimizmus**

Az élettel való elégedettség

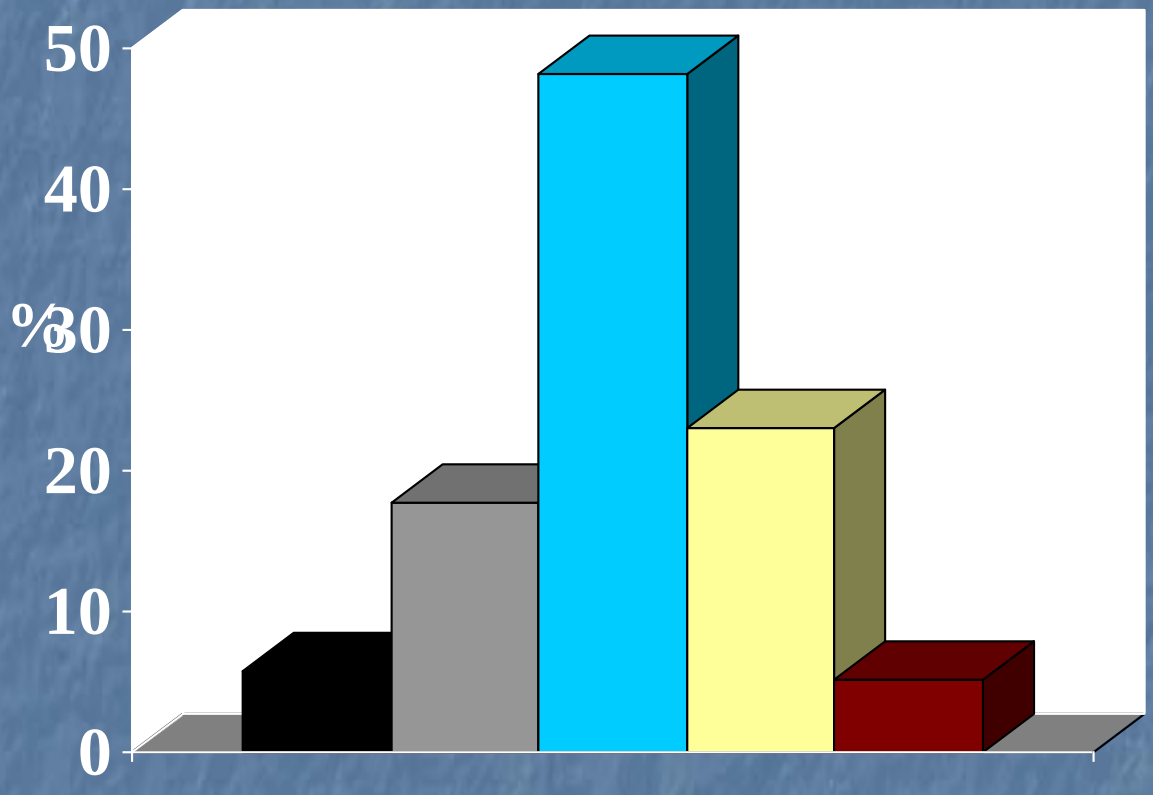

Elégedetlen ⟷ Elégedett

A vallásosság megélése

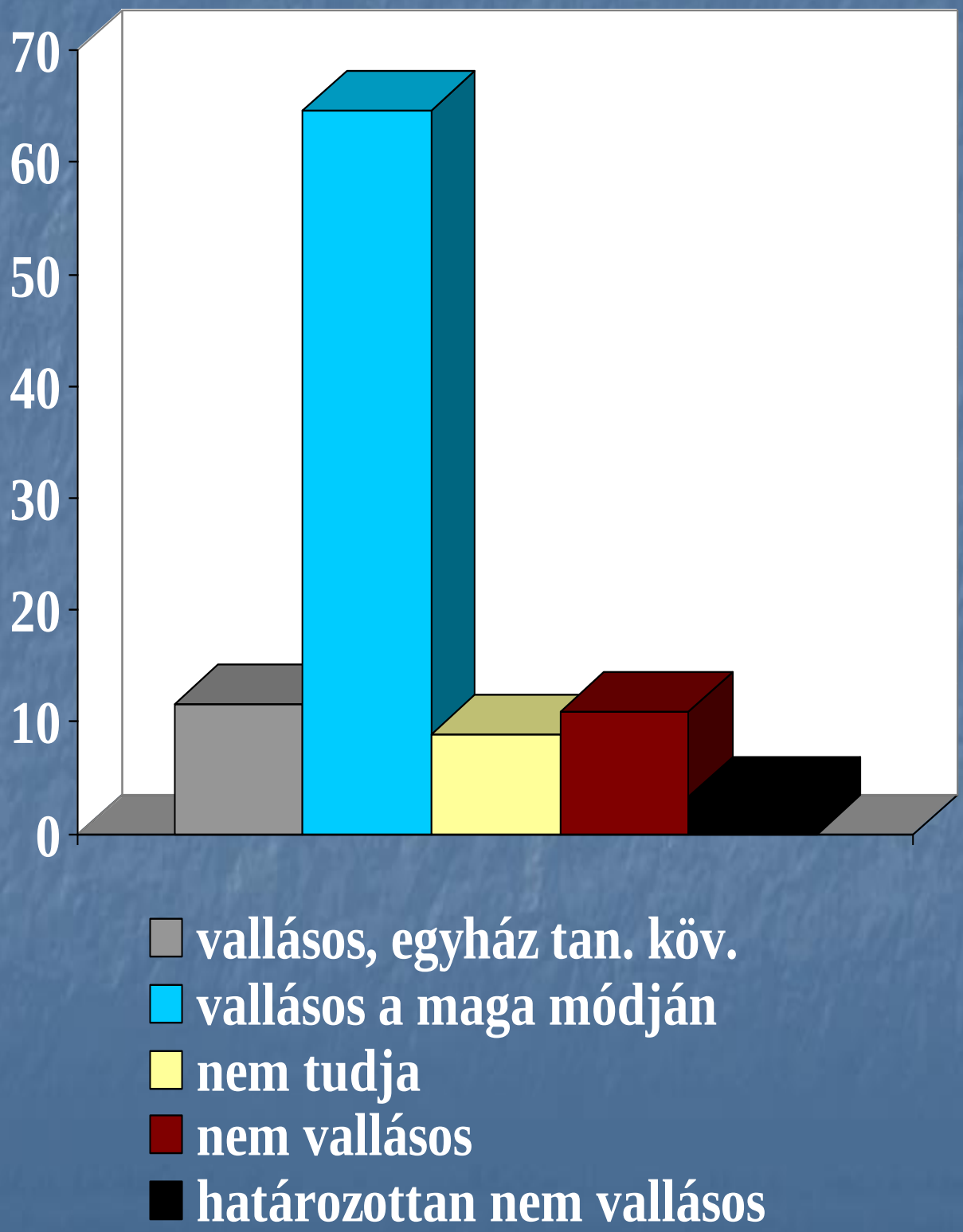

A dohányzók jellemzése (N=432)

- Általában naponta 8 cigarettánál többet
- Valamivel több férfi, mint nő
- Az egyetemi hallgatók és az alkalmazottak vannak többségben
- A végzettségnek nincs hatása
- Azonos arány, mint a többségi csoportnál

A rendszeres alkoholfogyasztók (N=212)

- Főleg férfiak (6:1), alacsony iskolai végzettségűek
- A 20-24 éves korcsoportban hangsúlyos probléma
- Többségük egyedülálló és alkalmazottként dolgozik, inkább falusiak
- Az átlagos alkoholfogyasztás a többségi csoporthoz képest intenzívebb (a 18. életévtől 93% kipróbálja)

A drog kipróbálása (N=393)

- A család védő tényezőnek mutatkozik – főleg egyedülállók
- Az aktív csoport kevésbé veszélyeztetett, mint a tanulók
- Leginkább a fiatalabb korosztályt érinti (!)
- Az iskolai végzettség, az élettel való elégedettség, az egyházhoz tartozás és a hit védelmet nyújthat

A „kemény” drogok fogyasztói (N=42)

- Többségükben férfiak
- Magas a fekete munkát végzők aránya
- Alacsonyabb iskolai végzettség
- Egyedülállók
- Általános értékvesztés a nem drogfogyasztókhoz képest
- Egyik csoportjuk vallásos

Konklúziók

- A vajdasági magyar fiataloknál a határon túli térségek viszonylatában, valamint többségi összehasonlításban is igaz, hogy az egészségkárosító magatartás aggasztó méreteket ölt.
- Mindazonáltal, a sporttevékenységek átlagos népszerűsége reményt keltő.
- Az egészségvédő- és károsító viselkedést több demográfiai, valamint pszichológiai tényező is jelentősen meghatározza.